

of European countries in the field of cinema and television. At the same time, special attention should be focused on the study of curricula, organization of practical work and the structure of diploma theses of leading educational institutions in Europe, as well as research and generalization of theoretical and practical elements of educational projects aimed at developing the personnel potential of film and television production. Increasing the academic mobility of students and teaching staff, the appropriate logistical and methodological support of the educational process, the efficiency and quality of students' production practice will contribute to their professional integration and further employment in the chosen specialty, as well as the opportunity to become a new generation of directors, camera operators, film and TV presenters, and announcers of Ukraine.

Novelty. For the first time in domestic science, the essence and necessity of introducing new forms and methods of training students, future specialists in the audiovisual field of Ukraine, is thoroughly analyzed. The specifics of the implementation of new standards in the work of creative professions are revealed.

The practical significance. The material of this paper can be used for further research on the topic of innovative methods and European experience in the training of audiovisual professionals.

Key words: cinema, television production, innovative implementations, educational process, European experience, audiovisual sphere.

Надійшла до редакції 28.03.2023 р.

УДК 78.031.4(510) 787.6 (477)

СПЕЦИФІКА МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСНО-ФЕСТИВАЛЬНОГО РУХУ АКОРДЕОННОГО ВИКОНАВСТВА В КОНТЕКСТІ МУЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ КИТАЮ

Ітао Дун – аспірант, Навчально-науковий інститут мистецтв,
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
ім. В. Стефаника», м. Івано-Франківськ,
<https://orcid.org/0009-0009-6973-9421>
<https://doi.org/10.35619/ucpm.vi44.626>
dongyitao20@gmail.com

Висвітлено інформацію щодо проведення перших міжнародних конкурсів акордеонного виконавства, які відіграли суттєву роль у піднесенні музичної культури Китаю. Розглянуто конкурсні умови, вимоги щодо репертуару, підсумкові результати конкурсних змагань, функції журі, виступи запрошених музикантів та їх відкриті майстер-класи. Матеріал узагальнює започатковану в Китаї традицію конкурсно-фестивальних дійств та її вплив на розвиток культурного лідерства країни в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Доведено, що фестивально-конкурсний рух акордеонної музики за участю кращих музикантів різної вікової категорії, що відбувається в Китаї, є надзвичайно популярним явищем та сприяє активному розвитку народно-інструментального мистецтва в сучасний період.

Ключові слова: музична культура, соціокультурний простір, конкурсно-фестивальний рух, акордеонне виконавство, Китай, репертуар.

Актуальність дослідження. Актуалізацію поняття «соціокультурний простір» науковці обумовлюють потребами сучасної науки, що вирішує складний комплекс питань, пов'язаних із процесами функціонування й трансформації національних соціокультурних просторів в умовах транснаціональних практик міжкультурної взаємодії. Сучасний соціокультурний простір Китаю представлений оригінальними, модерними мистецькими формами та видами (від традиційних, укорінених у багатовіковій національній культурі, до авангардних, що стали результатом сучасних міжкультурних комунікацій. Нині ця багатовекторність мистецьких практик завдячує сторінкам історії Китаю.

Розвідки особливостей соціокультурного простору Китаю на прикладі конкурсно-фестивального руху є важливим чинником осмислення міжкультурної взаємодії в період сьогодення. Розвитку акордеонно-баянного мистецтва, беззаперечно, сприяють різноманітні міжнародні конкурси та фестивалі виконавців, що відбуваються в Китаї, країнах Європи, США та до недавнього періоду і в Україні. Їх учасниками щороку стають кращі музиканти різної вікової категорії. «Найважливішими функціями конкурсів та фестивалів є розвиток молодих виконавців, для яких виступ на конкурсі стає підсумком певного етапу спільної роботи з викладачем, цінним показником її якості, яка аналізується й оцінюється, перш за все, самим викладачем, але також і його колегами, членами журі» [3; 178].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Академічне та народно-інструментальне мистецтво висвітлюють праці М. Давидова, М. Черепанина, В. Князева, М. Булди, А. Шашевського, Ю. Чумака, А. Семешко, А. Чорноіваненка, М. Різоля, В. Бесфамільного та ін. Конкурсно-фестивальний рух став предметом дослідження А. Душного, В. Рутецького, В. Шафети, Н. Остапчук та ін. Інформацію про історичні витоки китайської народної музики знаходимо у публікації М. Антошко. Розвиток сучасного акордеонно-баянного виконавства в Китаї досліджував Чан Фон. Симфонічну музику у соціокультурному

просторі Китаю останньої чверті XX – початку XXI ст. присвячене дослідження Ян Цзюнь. Тематику розвитку китайського мистецтва у європейській традиції кінця XIX – початку XXI століть розкривають праці Лю Ляня, Сюй Чжея та ін. Утім, розробка цієї проблематики лише починається.

Мета статті полягає у комплексному розкритті специфіки міжнародного фестивально-конкурсного руху акордеонного виконавства в контексті музичної культури Китаю.

Виклад основного матеріалу. «Поглиблення національних мистецьких традицій відбувається на основі дієвих взаємин регіональних виконавських шкіл баянно-акордеонного мистецтва, спрямування діяльності вітчизняних музикантів на збереження спадкоємності, збагачення досвіду в галузі науково-методичних знань, педагогіки та широкого впровадження новітніх досягнень музичного мистецтва інших національних культур» [3].

«На піку зростання українського акордеонного виконавства у 70-80-х роках минулого століття, формувалася народно-інструментальна культура Китаю. Вона тісно пов'язана саме з народною музикою, «яка висвічувала традиції, характер, світогляд великого народу» [1; 81]. Економічне піднесення цієї країни сприяло науковим, спортивним та іншим досягненням у різних видах діяльності, включаючи й стрімке піднесення музичного мистецтва. У 90-ті роки в побуті китайського народу був популярним акордеон.

Цьому сприяла участь європейських акордеоністів і баяністів у фестивальному і концертному житті Китаю.

Вагомим стимулом зацікавлення акордеонно-баянним виконавством китайських музикантів стали міжнародні фестивалі, започатковані у 1994 році, які з часу їх проведення стали традиційними. Професійний інтерес до інструменту почав формуватися з початком проведення I Міжнародного конкурсу акордеоністів у Пекіні (11–15.08.1998 р.). Паралельно з конкурсом відбувся черговий V акордеонний фестиваль. Учасниками творчих змагань стали майже 200 дітей та дорослих, а в роботі журі брали участь понад 30 музикантів із різних країн світу.

Конкурс відзначився високим організаційним рівнем, чітко розробленою оціночною системою і високими виконавськими вимогами до учасників. Така дисциплінованість відповідала високому рівню європейських конкурсів. Змагання відбувалися у різних вікових категоріях (солісти від 10 до 18 років та без обмеження віку), ансамблі та оркестри акордеоністів. До програмних вимог кожної сольної категорії входили обов'язковий твір китайського композитора; ним став Лю І Джу (Соната I і III частини). За кожен твір виконавець отримував дві оцінки, в яких враховувалися технічна майстерність і музикальність. Призові місця передбачали нагородження грошовими преміями, а лауреати четвертої премії отримували диплом.

У рамках фестивалю відбулося 4 концерти, в яких взяли участь виконавці з Китаю, Англії, Франції і Росії. Серед найцікавіших був виступ французького музиканта Джона Люїса Нотона, виконавця на електронному міді-акордеоні. До його програми увійшли авторські та джазові композиції, твори Р. Гальяно, А. П'яцолли [2].

Зала на 1500 місць ледь вміщала усіх бажаючих. На кожному конкурсному чи фестивальному виступі постійно були присутні представники засобів масової інформації, що активно висвітлювали і рекламували це грандіозне музичне дійство. На усіх мистецьких заходах панувала святкова атмосфера, музиканти мали можливість спілкуватися між собою, ділитися виконавським досвідом, обмінюватися нотною літературою, компакт-дисками.

Важливо відзначити роль відомої постаті Китаю, ініціатора й організатора Міжнародного конкурсу в Пекіні, президента Всекитайської асоціації акордеоністів Дзянь Дзе, який є не лише талановитим акордеоністом, педагогом та ентузіастом своєї справи, але й меценатом, який власним коштом фінансував усі попередні акордеонні фестивалі, включаючи I Міжнародний конкурс. Зазначимо, що Дзянь Дзе – власник фабрики з виготовлення роялів і акордеонів та крамниці з продажі як своїх музичних інструментів, так і інструментів з інших країн. Виробами його акордеонної фабрики послуговувалося чимало юних китайських виконавців [2].

Варто наголосити, що акордеон у Китаї є надзвичайно популярним музичним інструментом. Грі на цьому інструменті навчаються тисячі дітей. Володіння акордеоном вважається престижним і дає людині певний статус у суспільстві. До навчання дітей активно долучаються батьки, які виявляють зацікавлення і займаються домашнім музикуванням. Така масовість у володінні цим інструментом виводить Китай на достатньо високий виконавський рівень. Крім творів світової класики – Ф. Мендельсона, Ф. Ліста, Н. Паганіні, Д. Скарлатті, Й. С. Баха – в репертуарі китайських акордеоністів є твори В. Власова, В. Золотарьова, В. Зубицького, В. Семенова, В. Рунчака, М. Чайкіна та інших композиторів.

Звичайно, що проведення фестивалів та конкурсів суттєво впливає на рівень технічної майстерності як молодших, так і дорослих виконавців. У рамках I Міжнародного конкурсу акордеоністів у Пекіні у фіналі на стадіоні відбувся завершальний феєричний концерт, в якому взяли участь лауреати і

дипломанти конкурсу. Кульмінацією дійства став виступ півторатисячного китайського оркестру акордеоністів віком 7-12 років, що надзвичайно вразило як учасників, так і усіх присутніх. Важливо додати, що диригентом масштабного оркестру акордеоністів став засновник фестивалю-конкурсу Дзянь Дзе, який, власне, і готував дітей до цього феєричного дійства упродовж двох років [2].

Таким чином, I Міжнародний конкурс акордеоністів у Пекіні заклав основи мистецького майбутнього і відкрив реальний шанс стати одним із найпопулярніших світових конкурсів виконавців на акордеоні. Його організатори поставили собі за мету розширити географію учасників і запланували проведення наступного музичного дійства на 1999 р.

Варто зазначити, що про популярність акордеону в інших регіонах Китаю свідчить ще один міжнародний конкурс, який також проведено вперше 1998 р. у столиці провінції Сичуань, м. Ченгду. Головним спонсором дійства стала відома в Китаї електрична компанія «Мейші», яка щедро фінансувала саму організацію конкурсу та чималі премії для його переможців. Конкурс включав дитячу і дорослу категорії (15–18 р. і від 18 р.). У кожній з них виконувалася обов'язкова п'єса і вільна програма в обох турах. До міжнародного журі були запрошені відомі акордеоністи і педагоги – професори Ельбет Мозер (Німеччина), Джоан Соммерс (США), Вальтер Маурер (Австрія), Гі Вівер (Франція), О. Шаров (Росія). Головою журі став президент китайської асоціації акордеоністів професор Бу Шоу Чжі» [2].

На конкурсі виступило понад сто китайських та іноземних акордеоністів. Зазначимо, що китайські акордеоністи стрімко прогресують в останні десятиліття, представляючи іноді серйозну конкуренцію на конкурсах у європейських країнах та США. Такий прогрес відображено на результатах конкурсу, в якому найбільше перемог отримали в дитячій категорії: Ша-Кан (1 премія), Лю Сяолін (2 премія), Хе Тенг (3 премія). У дорослій категорії III премію здобув український баяніст К. Бур'ян, який, до речі, згодом став студентом Ганноверської вищої музичної школи (Німеччина).

Щорічне проведення конкурсів і фестивалів у Пекіні поступово стає традиційним. Уже третє поспіль грандіозне музичне свято відбулося в серпні 2000 р. і набуло перспективи професійного рівня. Як і в минулі роки, головним засновником конкурсу є Міністерство культури КНР і Пекінська асоціація акордеоністів, яку очолював відомий суспільний діяч, педагог і виконавець, декан музичного факультету Пекінського державного університету Дзянь Дзе – єдиний спонсор цих музичних подій.

У загальній кількості міжнародне журі прослухало понад 150 солістів, ансамблів і оркестрів – представників найрізноманітніших виконавських шкіл. У результаті – виявлена низка обдарованих юних музикантів, яких у майбутньому чекали великі перспективи. Їх виконавський рівень, як і в минулі роки, залишався феноменальним. Учасники виконували масштабні та складні програми. Серед китайських музикантів у категорії «Солісти без обмеження віку» I місце журі присудило талановитому китайському баяністу з м. Тень Дзінь – Лю Дону.

Підводячи підсумки конкурсу, члени журі звернули увагу майбутніх учасників і педагогів на прогресуюче акордеонне виконавство в Китаї, а також застерегли від помилковості в тому, що китайські акордеоністи недостатньо конкурентоздатні. На думку фахівців, це не зовсім так, адже багато в чому можна позаздрити китайським учням і студентам, які володіють комплексом технічної підготовки. Юні акордеоністи на належному рівні виконували твори світової класики: П. Сарасате «Циганські наспіви», Г. Бреме «Паганініана», Ф. Мендельсона «Рондо-капріччозо», Дж. Россіні «Каватина Фігаро», М. Мошковського «Іспанський каприс» та ін. Слід додати, що в рамках конкурсу відбулося три фестивальні концерти, центральним з яких стали виступи виконавців найвищого класу, справжніх метрів баянно-акордеонного мистецтва зі світовим ім'ям В. Семенова і О. Скларова.

В одному з інтерв'ю зазначалося, що професійне виконавське мистецтво О. Скларова китайська публіка почула вперше. Зала наповнювалася аурую незбагненої музичної енергетики, яка випромінювалася у кожному творі, відображала глибокий і складний творчий світ баяніста. Артист продемонстрував видатні інтерпретації класичних творів, підпорядковані розкриттю внутрішнього образного устрою і багатства думок композиторів (Моцарт, Бах, Пахельбель, Куперен, Рахманінов, Чайковський). Серед заходів, що відбулися в рамках конкурсу і фестивалю, помітними подіями стали майстер-класи провідних виконавців та чудова виставка-продаж музичних інструментів відомих фірм «Дзянь Дзе», «Бугарі», «Акко», обмін нотною літературою і аудіо-, відеозаписами, а також численні знайомства з музикантами Європи і Китаю, що гармонійно доповнювало атмосферу дійства з івент-технологіями [2].

Висновки. Таким чином, підсумовуючи, варто наголосити, що у Китаї організація і проведення перших міжнародних конкурсів-фестивалів акордеоністів слугує поштовхом до розкриття талановитих виконавців різної вікової категорії, надаючи нових засобів музичної виразності для виконавських форм, що суттєво впливає на підвищення професійного рівня музикантів. Безперечно, провідне місце на конкурсній арені країни посіла китайська школа акордеонного виконавства, яка у своїй послідовній

творчій діяльності поглиблює національні мистецькі традиції і базується на класичних зразках європейського. Варто погодитись із думкою науковців про те, що процес становлення музиканта-виконавця на зразках світової та вітчизняної класики, поява оригінальних творів сучасних авторів різних країн актуалізують питання акордеонного виконавства в контексті загального культурно-мистецького виховання, сприяючи розвитку академічно-професійного інструменталізму, що, беззаперечно, відображається на зростанні виконавської майстерності загалом.

Перспектива подальших досліджень. Отже, тематика конкурсно-фестивального руху та акордеонної виконавської школи Китаю та України у компаративному аспекті є малодослідженими, що зумовлює потребу подальшого вивчення цієї проблематики та внесенням нової інформації до наукового обігу.

Список використаної літератури

1. Антошко М. До проблеми вивчення історичних витоків китайської народної музики. *Культура і сучасність*: наук. альм. № 1. Київ : Міленіум, 2019. С. 80–84.
2. Ітао Дун. Феномен перших міжнародних конкурсів акордеонного виконавства і музичній культурі Китаю (за матеріалами журналу «Народник»). *Музичне мистецтво ХХІ століття: історія, теорія, практика*: зб. наук. пр. ін-ту мистецтва Дрогобицького держ. пед. ун-ту ім. І. Франка / заг. ред. та упоряд. А. Душного. Дрогобич – Кельце – Каунас – Алмати – Баку : Посвіт, 2022. Вип. 8. С. 86–93.
3. Остапчук Н. Конкурсно-фестивальний акордеонно-баянний мистецтва в сучасному соціокультурному просторі. *Вісник Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв*. № 4, 2020. С. 176–180. URL : [file:///C:/Users/Admin/Downloads/219154-Текст%20статті-495797-1-10-20201215%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/219154-Текст%20статті-495797-1-10-20201215%20(3).pdf).
4. Чан Фон. Розвиток сучасного баянного і акордеонного виконавства у Китаї. *Актуальні питання баянно-акордеонного виконавства та педагогіки в музичних навчальних закладах*: Зб. ст. і доп. за матеріалами I та II міжнар. наук.-практ. конф. (17–19 груд., 2002 р., 1–3 груд., 2003 р.). Упоряд. та відп. за вип. А. Я. Сташевський. Вип. 1. Луганськ : Альма-матер, 2005. С. 113.

References

1. Antoshko M. Do problemy vyvchennya istorychnykh vytyokiv kytays'koyi narodnoyi muzyky. *Kul'tura i suchasnist'*: nauk al'manakh. № 1. Kyv : Milenium, 2019. S. 80–84.
2. Itao Dong. Fenomen pershykh mizhnarodnykh konkursiv akordeonnoho vykonavstva i muzychniy kul'turi Kytayu (za materialamy zhurnalu «Narodnyk»). *Muzychne mystetstvo KHKHI stolittya: istoriya, teoriya, praktyka*: zb. nauk. pr. instytutu mystetstva Drohobys'koho derzh. ped. un-tu im. Ivana Franka / zah. red. ta uporyad. A. Dushnoho. Drohobych – Kel'tse – Kaunas – Almaty – Baku: Posvit, 2022. Vyp. 8. S. 86–93.
3. Ostapchuk N. Konkursno-festyval'nyy akordeonno-bayannoho mystetstva v suchasnomu sotsiokul'turnomu prostori. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstv* № 4, 2020. S. 176–180. URL : [file:///C:/Users/Admin/Downloads/219154-Текст%20статті-495797-1-10-20201215%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/Admin/Downloads/219154-Текст%20статті-495797-1-10-20201215%20(3).pdf)
4. Chan Fon. Rozvytok suchasnoho bayannoho i akordeonnoho vykonavstva u Kytayi. Aktual'ni pytannya bayanno-akordeonnoho vykonavstva ta pedahohiky v muzychnykh navchal'nykh zakladakh: *Zb. statey i dopovidey za materialamy I ta II mizhnar. nauk.-prakt. konf. (17–19 hrudnya 2002 r., 1–3 hrudnya 2003 r.). Upor. ta vidp. za vypusk A. YA. Stashevs'kyy*. Vyp. 1. Luhans'k : Al'ma-mater, 2005. S. 113.

SPECIFICITY OF THE INTERNATIONAL COMPETITION-FESTIVAL MOVEMENT OF ACCORDION PERFORMANCE IN THE CONTEXT OF CHINA'S MUSICAL CULTURE

Itao Dong – graduate student – Educational and Scientific Institute of Arts, «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University», Ivano-Frankivsk

Information on holding the first international accordion performance competitions, which played a significant role in the increase of China's musical culture, is highlighted. Competitive conditions, repertoire requirements, final results of competitions, functions of the jury, performances of invited musicians and their open master classes were considered. The material generalizes the tradition of competition and festival events started in China and its influence on the development of the country's cultural leadership in the Asia-Pacific region. It has been proven that the festival-competition movement of accordion music with the participation of the best musicians of different age categories, which takes place in China, is an extremely popular phenomenon and contributes to the active development of folk instrumental art in the modern period.

Key words: musical culture, socio-cultural space, competition and festival movement, accordion performance, China, repertoire.

UDC 78.031.4(510) 787.6 (477)

SPECIFICITY OF THE INTERNATIONAL COMPETITION-FESTIVAL MOVEMENT OF ACCORDION PERFORMANCE IN THE CONTEXT OF CHINA'S MUSICAL CULTURE

Itao Dong – graduate student – Educational and Scientific Institute of Arts, «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University», Ivano-Frankivsk

The urgency of the problem is due to increased attention to the problems of international cultural cooperation between Ukraine and China in modern conditions. In this regard, a considerable number of Chinese students and postgraduate

students gain various levels of professional education in Ukraine and try not only to master Ukrainian scientific methods, but also to actively promote information about their own cultural product in Ukrainian social organism. Therefore, a comparison of these methods and available material is useful for representatives of different countries.

The methodology of scientific research is based on the use of a complex of methods, in particular historical reconstruction, culturological, historical and others, with the help of which there is an opportunity to investigate the cultural space of China and to reveal the influence on its functioning of European forms of artistic self-realization.

The scientific novelty of the study consists in the publication of existing foreign cultural material in Ukrainian scientific space, the introduction of new information into the scientific circulation, the expansion of the understanding of Ukrainian researchers about the specifics of the organization of the festival-competition system in China and, with the help of this information, to expand domestic forms of cultural activity. It has been proven that the festival-competition movement of accordion music with the participation of the best musicians, which takes place in China, is a popular phenomenon and contributes to the active development of folk instrumental art in the modern period.

The practical significance of the research is revealed in the possibility of using its materials for the preparation of relevant comparisons in the system of organizing the training of specialists in the field of music.

Key words: musical culture, socio-cultural space, competition and festival movement, accordion performance, China, repertoire.

Надійшла до редакції 26.05.2023 р.